

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. december 13.
(OR. en)

15979/22

ENV 1300
CLIMA 672

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. december 8.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 674 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK A szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló első jelentés Pályamodellek a tisztább európai levegő, víz és talaj felé

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 674 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 674 final

Brüsszel, 2022.12.8.
COM(2022) 674 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

A szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló első jelentés

Pályamodellek a tisztább európai levegő, víz és talaj felé

1. BEVEZETÉS

Az egészséges élethez alapvető fontosságú a reziliens és virágzó természeti környezet, a tiszta levegő, a tiszta víz és a tiszta talaj. A Covid19-világjárvány által kikényszerített elszigeteltség paradox módon új megvilágításba helyezte a biológiai sokféleséget mutató és tiszta környezet értékét. Napjainkban az Ukrajna elleni orosz háború és az abból eredő energia- és gazdasági válság, a Covid19-válság utáni helyreállítási erőfeszítések, valamint az éghajlat okozta áradások, hőhullámok és aszályok kétségtelenül súlyosbítják az EU előtt álló kihívásokat, köztük a szennyezéscsökkentési kihívást.

Am továbbra is érvényes az európai zöld megállapodásban foglalt és a 8. környezetvédelmi cselekvési programban megerősített, 2030-ig szóló közép- és hosszútávú pályamodell, amely meghatározza a 2050-es kiemelt célkitűzéseket¹. Ez a 2050-re kitűzött klímasemlegességi célkitűzéssel összhangban magában foglalja a toxikus anyagoktól mentes környezetre vonatkozó szennyezőanyag-mentességi célkitűzést². Az „Út a szennyezőanyag-mentes levegő, víz és talaj felé” című uniós cselekvési terv³ és a vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia⁴ 2050-re vonatkozó jövőképet⁵, 2030-ra vonatkozó számszerűsített célokat és konkrét intézkedéseket rögzített, amelyekkel az EU a szennyezőanyag-mentesség, valamint az éghajlat- és természethelyreállítási céljainak eléréséhez vezető útra léphet⁶. A Bizottság több releváns javaslatot terjesztett elő, legutóbb a környezeti levegő minőségéről szóló irányelv⁷ és a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv⁸ felülvizsgálatára, illetve a vízkeretirányelv szerinti vízszennyező anyagok jegyzékének⁹ aktualizálására, valamint a gépjárművek Euro 7 kibocsátási típusjövahagyására vonatkozó javaslatot¹⁰. Az európai rákellenes terv a szennyezéscsökkentés fontosságát, mint az emberi egészség javításának eszközét hangsúlyozza¹¹.

Ez a szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló integrált jelentés szerves részét képezi a 8. környezetvédelmi cselekvési program monitoring keretének¹², amely minden kiemelt célkitűzéshez kulcsmutatókat, illetve egyéb ágazatspecifikus monitoringeszközöket rendel – például az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség¹³ és a körforgásos gazdaság¹⁴ tekintetében – egy részletes és koherens kép kialakítása érdekében. E jelentés általános célja a szennyezőanyag-mentességi cselekvési

¹ Lásd az (EU) 2022/591 határozat 2. cikkének (1) bekezdését.

² Lásd az (EU) 2022/591 határozat 2. cikke (2) bekezdésének d) pontját.

³ COM(2021) 400.

⁴ COM(2020) 667.

⁵ „Egészséges bolygó mindenkinek: A levegő-, víz- és talajszennyezés olyan szintre csökken, amely már nem tekinthető károsnak az egészségre és a természetes ökoszisztémákra, és amely tiszteletben tartja azokat a korlátokat, amelyekkel bolygónk képes megbirkózni, toxikus anyagoktól mentes környezetet teremtve ezáltal.”

⁶ COM(2020) 380.

⁷ COM(2022) 542.

⁸ COM(2022) 541.

⁹ COM(2022) 540.

¹⁰ COM(2022) 568.

¹¹ COM(2021) 44.

¹² COM(2022) 357.

¹³ Lásd: [Biológiai sokféleség tudásközpont](#).

¹⁴ COM(2018) 29 és SWD(2018) 17 (jelenleg felülvizsgálat alatt).

tervben elfogadott hat célérték terén elért haladás és a jövőbeni kilátások bemutatása, kiemelve a meglévő hiányosságokat is. Választ ad például a következő kérdésekre: Mennyire szennyezett az EU? Melyek az elmúlt évek tendenciái? El tudjuk-e érni a 2030-as szennyezőanyag-mentességi célértékeket?

A jelentés az alábbiak révén támogatja a szennyezéssel kapcsolatos jobb irányítást:

- új, releváns ismeretek nyújtása;
- a szakpolitikák végrehajtásának és eredményességének nyomon követése;
- a különböző uniós szakpolitikák közötti szinergiák és kompromisszumok elemzése;
- a „korai előrejelzések” ajánlásokká alakítása a legfrissebb kutatási eredmények alapján egyre nagyobb aggodalomra okot adó szennyező anyagokkal kapcsolatban.

A jelentés jó néhány elégtelenséget és hiányosságot is feltár, amelyeket az elkövetkező években kezelni kell. Ilyen például a talajszennyezés értékelésének nehézsége, tekintettel a megfigyelésre és jelentésre vonatkozó uniós jogi keret hiányára, amellyel a talajegészségre és az erdőmegfigyelésre vonatkozó jövőbeli jogszabályok foglalkoznak majd, és ilyen az a kihívás is, amit a különböző tudományos forrásokból vagy projektekből származó, nehezen összehasonlítható adatok egy képbe integrálása jelent. További kihívást jelent a rendelkezésre álló legfrissebb adatok megosztásának és felhasználásának javítása annak érdekében, hogy azok megfeleljenek a FAIR (megtalálható, hozzáférhető, interoperábilis és újrafelhasználható adatok) irányelveknek¹⁵. Míg a levegőpolitikához közel valós idejű adatok állnak rendelkezésre, addig a vízi és tengeri környezet értékeléséhez szükséges adatok gyakran elavultak és hiányosak, bár nemzeti szinten naprakészebb adatok érhetők el¹⁶. A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező anyagok nyomon követésére és jelentésére vonatkozó legújabb javaslatok részben foglalkoznak ezzel a kérdéssel, de a kapcsolódó vízügyi és tengeri jogszabályok jövőbeli felülvizsgálatának is foglalkoznia kell majd ezzel.

Ez a jelentés szakmai összefoglalást ad az EEA által összeállított monitoring-jelentésről, amely az uniós szinten megfigyelt valamennyi szennyezés legrelevánsabb múltbeli és jelenlegi adatait integrálja¹⁷ és a Bizottság Közös Kutatóközpontja által koordinált előrettekintő jelentést¹⁸ is figyelembe veszi. A modellezési és előrejelzési eredmények a legfontosabb – többek között a közelmúltban előterjesztett – uniós szakpolitikai kezdeményezések várható szennyezéscsökkentési előnyeinek értékelésén alapulnak. Ezen első szennyezőanyag-mentességi helyzetkép adatainak fő forrásai a levegőminőségről

¹⁵ Lásd [itt](#).

¹⁶ Különösen a víz-keretirányelv és a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv jelentéstételi ciklusai nem megfelelőek a szakpolitikai döntéshozatalhoz és végrehajtáshoz, és e helyzetet tovább rontják a tagállamok késedelmes jelentéstételei. 2022. október végéig, több mint hat hónappal a határidők lejárta után, 14 tagállam (BE, BG, CY, DK, EL, ES, HR, IE, LT, MT, PL, PT, RO és SI) nem jelentette a víz-keretirányelv szerinti 3. vízgyűjtő-gazdálkodási tervét, 12 tagállam (BG, CY, DK, EE, EL, ES, HR, IE, LV, LT, MT és SI) pedig nem jelentette a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv szerinti tengervédelmi stratégiáját.

¹⁷ EEA szennyezőanyag-mentességi monitoring: <https://www.eea.europa.eu/publications/zero-pollution/zero-pollution>

¹⁸ [JRC \(2022\): „Szennyezőanyag-mentességi helyzetkép”](#).

szóló harmadik helyzetkép¹⁹, a zaj²⁰, a tápanyagok, a fogyasztás és a termelés helyzetéről szóló értékelések, továbbá a szennyezőanyag-mentességi előrejelzésről szóló közelmúltbeli jelentés főbb megállapításai²¹. Emellett az uniós kutatási programok eredményeit összegző közelmúltbeli jelentés²² több olyan uniós finanszírozású projektet mutat be, amelyek értékes támogatást és innovatív megoldásokat kínálnak a szennyezőanyag-mentességi tudásbázis számára.

2. A SZENNYEZŐANYAG-MENTESSÉG NYOMON KÖVETÉSE

Ez a fejezet a szennyezőanyag-mentesség nyomon követéséből származó megállapítások rövid összefoglalását tartalmazza. Középpontjában az eddig elért haladás és a 2030-as célok eléréséhez szükséges munka áll.

2.1. Szennyezőanyag-mentesség és egészség

A 2030-as szennyezőanyag-mentességi és egészségügyi célértékek²³

Az uniós jog értelmében, a zöld megállapodás törekvései szerint, illetve más kezdeményezésekkel szinergiában az EU-nak 2030-ig több mint **55 %-kal** kell csökkentenie a **légszennyezés egészségügyi hatásait** (korai elhalálozások), és **30 %-kal** a **közlekedési zaj által krónikusan zavart emberek arányát**.

Kézzelfogható előrelépés történt a légszennyezéshez kapcsolódó káros egészségügyi hatások (például a szívbetegségek, a rák és a légzőszervi megbetegedések) 45 %-os csökkentése terén a 2005-ös szinthez képest. Ezzel szemben a **zajszennyezéshez** kapcsolódó egészségkárosodás, például a szív- és érrendszeri betegségek kockázata, az alvászavar és a bosszúság²⁴ 2012 óta alig változott.

Biztató az ivóvíz és fürdővizek terén az uniós előírásoknak való megfelelés általánosan magas aránya (> 99 %, illetve > 93 %). Ami a vegyi anyagok használatának egészségre gyakorolt hatásait illeti, bár egyes vegyi anyagok szintje csökken, egyes hasonló kockázatot jelentő helyettesítő vegyi anyagok használata folyamatosan nő. Az elért haladás ellenére az Unióban a korai elhalálozások több mint 10 %-a továbbra is a környezetszennyezéshez kapcsolódik²⁵. Okozója főként a magas szintű légszennyezés, de a zajszennyezés és a vegyi anyagoknak való kitettség is, amit valószínűleg

¹⁹ COM(2022) 673.

²⁰ EEA (2022): „Outlook to 2030-can the number of people affected by transport noise be cut by 30%?” (Kilátások 2030-ig – csökkenthető-e 30 %-kal a közlekedési zaj által érintett emberek száma?).

²¹ [FORENV-jelentés 2021](#).

²² „Horizon projects supporting the zero pollution action plan” (A szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervet támogató Horizont-projektek). A Bizottság (DG RTD) 2022 októberében közzétett [jelentése](#).

²³ A részleteket lásd: COM(2021) 400, 2. melléklet.

²⁴ [EEA \(2022\)](#): „Health impacts of exposure to noise from transport” („A közlekedésből származó zajnak való kitettség egészségügyi hatásai”).

²⁵ Lásd [itt](#).

alábecsülünk²⁶. A szennyezés nem egyenlően oszlik el az EU-ban. A veszélyeztetett személyek, köztük a gyermekek, az idősek és az asztmában vagy más légzőszervi vagy szív- és érrendszeri betegségben szenvedők érzékenyebbek a szennyezésnek való kitétségre, és rendszerint az alacsonyabb társadalmi-gazdasági csoportokhoz tartozók is magasabb szintű szennyezésnek vannak kitéve²⁷.

Az ún. „örökölt”, pl. a szennyezett területeken fellelhető szennyezés felszámolása költséges, mivel a szennyező gyakran nem vonható felelősségre, nem ismert, vagy nem képes fizetni a szennyeződésmérséklésért. Ez is rávilágít a szennyezés eleve elkerülésének és a vegyi anyagok kevésbé veszélyes anyagokkal való helyettesítésének fontosságára. A múltból tanulva különösen ébernek kell lennünk az újonnan megjelenő szennyező anyagok kezelése terén, különösen, ha azok forrását gyógyszerek és antimikrobiális szerek, „örök” vegyi anyagok (például perfluorozott alkil anyagok, PFAS), endokrin károsító anyagok és mikroműanyagok jelentik. Intézkedéseket kell bevezetnünk a vegyi anyagok keverékei és azok halmozott, pl. a beltéri levegő minőségére gyakorolt hatásainak kezelésére is²⁸

A Bizottság olyan kezdeményezések széles köre útján foglalkozik e kérdésekkel, mint a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv (pl. mikroműanyagok), a vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia (pl. a PFAS és a vegyi anyagok osztályozására, címkézésére és csomagolására vonatkozó szabályok²⁹ felülvizsgálata, valamint a REACH-rendelet³⁰ felülvizsgálata), a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv (pl. a beltéri levegőminőség és az azbesztről szóló közelmúltbeli közlemény) és a talajstratégia (pl. a talaj egészségéről szóló új jogszabály, az új talajszennyező anyagok uniós prioritási listája, a kockázatértékelés javítása)³¹. Az emberi egészség és jóllét védelme (pl. a korai elhalálozások számának további csökkentése) érdekében javasolt továbbá a levegőminőségre vonatkozó uniós jogi előírásokat fokozatosan közelíteni a WHO vonatkozó iránymutatásaihoz.

2.2. Szennyezőanyag-mentesség és biológiai sokféleség

A 2030-as szennyezőanyag-mentességi és biológiai sokféleségi célértékek³²

Az uniós jog értelmében, a zöld megállapodás törekvései szerint, illetve más kezdeményezésekkel szinergiában az EU-nak 2030-ig **25 %-kal** kell csökkentenie **azon uniós ökoszisztémák arányát, ahol a biológiai sokféleséget veszélyezteti a légszennyezés, továbbá 50 %-kal a tápanyagvesztést, a vegyi növényvédő szerek használatát és kockázatát, a veszélyesebbek használatát, és az antimikrobiális**

²⁶ Az alulbecslés abból ered, hogy csak korlátozott számú kockázati tényezőt veszünk figyelembe, és nem foglalkozunk például a vegyi anyagoknak való kitétséggel kapcsolódó valós egészségügyi kockázatokkal. A vegyi anyagok kockázatainak értékelésére vonatkozó munka már zajlik az európai partnerség keretében ([PARC](#)).

²⁷ [22/2018. sz. EEA-jelentés](#) és új jelzés [itt](#).

²⁸ Lásd [itt](#).

²⁹ 1272/2008/EK rendelet.

³⁰ 1907/2006/EK rendelet.

³¹ COM(2020) 98, COM(2020) 667, COM(2021) 400, COM(2022) 488.

³² A részleteket lásd: [COM\(2021\) 400. 2. melléklet](#).

A szennyezés a biológiai sokféleséget fenyegető öt fő veszély egyike³³. A szennyezést tekintve bolygónk tűrőképességének határait, azaz a Föld biztonságos működési terét túllépi a tápanyagok jelenléte (Európában a foszfor kétszeres, a nitrogén pedig 3,3-szeres mértékben)³⁴ és az „újszerű anyagok” (köztük a vegyi anyagok és a műanyagok) mennyisége³⁵.

A fenti célértékek kapcsán elmondható, hogy a levegőszennyezés, a növényvédő szerek és az antimikrobiális szerek okozta szennyezés 12 %-kal (a légszennyezéssel érintett ökoszisztémák területe), a kémiai növényvédő szerek használata és kockázata 14 %-kal, a veszélyesebb növényvédő szerek használata 26 %-kal és az antimikrobiális szerek értékesítése 18 %-kal csökkent a bázisévekhez képest³⁶. Az 50 %-os tápanyagvesztésre vonatkozó célérték tekintetében még folyik az adatgyűjtés. Számos helyettesítő mutató³⁷ azt jelzi, hogy a tápanyagvesztés viszonylag stabil maradt, és az elmúlt évtizedben semmi nem utal jelentős csökkenésre.

A biológiai sokféleség védelmét szolgáló uniós szennyezési határértékeket jelentősen túllépjük. A 2015-ös adatok alapján az EU közel 10 000 felszín alatti víztestének 23 %-a és közel 100 000 felszíni víztestének 59 %-a még nem éri el a „jó kémiai állapotot”. A 2018-as adatok alapján az uniós tengeri területek 80 %-a nem éri el a szennyező anyagokat illetően a „jó környezeti állapotot”. 2022. október vége előtt 13 tagállam nyújtotta be 3. vízgyűjtő-gazdálkodási tervét. Ezek előzetes elemzése nagyjából stabil helyzetet jelez a 2. vízgyűjtő-gazdálkodási tervhez képest, különösen a felszín alatti vizek kémiai állapota tekintetében. A felszíni vizek ökológiai és kémiai állapota vegyesebb, mivel egyes országokban a javulás jelei mutatkoznak, míg mások romló minőségről számolnak be. Folyamatban van egy átfogóbb elemzés³⁸.

A tudományos bizonyítékok további kihívásokra, például a víz-, tenger- és talajszennyezéssel kapcsolatos ismeretek és adatok hiányára utalnak. A szennyező anyagok ökoszisztémákra gyakorolt hatása a hatások halmozódása miatt fokozódik. A víz alatti zaj, a mikroműanyagok és a fényszennyezés³⁹ biológiai sokféleségre gyakorolt hatásának mértéke egyre nyilvánvalóbbá válik⁴⁰.

³³ Ez az öt veszély a szárazföld és a tengerek használatában bekövetkező változások; a természeti erőforrások közvetlen kiaknázása; az éghajlatváltozás; a szennyezés; és az idegenhonos fajok inváziója (lásd [IPBES](#)).

³⁴ [01/2020. sz. EEA-jelentés](#)

³⁵ [Persson et al. \(2022\)](#): „Outside the Safe Operating Space of the Planetary Boundary for Novel Entities” (A bolygónk tűrőképességének határait jelentő biztonságos téren kívül eső újszerű anyagok), *Environmental Science & Technology* (2022).

³⁶ A részleteket lásd: [COM\(2021\) 400, 2. melléklet](#).

³⁷ Lásd [itt](#).

³⁸ Lásd [itt](#).

³⁹ Pl. [EEA ETC-HE 2022/8. sz. jelentés](#): „Review and Assessment of Available Information on Light Pollution in Europe” (Az európai fényszennyezésre vonatkozóan rendelkezésre álló információk áttekintése és értékelése).

⁴⁰ Lásd: jelek [itt](#).

A Bizottság több intézkedést is javasolt a biológiai sokféleség szennyezéssel szembeni védelmének javítása érdekében, főként a biológiai sokféleségre vonatkozó és a „termelőtől a fogyasztóig” stratégiáinak (pl. növényvédő szerek, tápanyagok és antimikrobiális szerek), a szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervének (pl. vízszennyező anyagok, települési szennyvíz) és a talajstratégiájának (pl. a talaj egészségéről szóló készülő jogszabály) keretében⁴¹. A jogi előírásokat mindig a legújabb tudományos bizonyítékokhoz igazítja, továbbá foglalkozik az újonnan megjelenő szennyezéssel, például a vízszennyező anyagok jegyzékére és a víz alatti zaj küszöbértékeire vonatkozó, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv szerinti közelmúltbeli javaslatban. A szennyező anyagok halmozott hatásaival a REACH-rendelet és a más vegyi anyagokról szóló jogszabályok felülvizsgálata foglalkozik. Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) jelenleg végzi a növényvédő szerek kumulatív hatásainak értékelésére szolgáló módszerek kidolgozását egy külön cselekvési terv alapján⁴². Végezetül, a fényszennyezésnek a beporzó rovarokra gyakorolt hatásával a beporzókról szóló uniós kezdeményezés foglalkozik.

2.3. Szennyezőanyag-mentesség és körforgásos gazdaság

A 2030-as szennyezőanyag-mentességi és körforgásos gazdasági célértékek⁴³

Az uniós jog, a zöld megállapodás törekvései és más kezdeményezések alapján az EU-nak 2030-ig **50 %-kal kell csökkentenie a tengeri műanyagszemét, 30 %-kal a környezetbe kerülő mikroműanyagok és 50 %-kal a települési maradékhulladék mennyiségét, valamint jelentősen vissza kell szorítania a hulladékképződést.**

Az e célértékek felé való haladás eddig lassú volt. A **műanyagszemét és a mikroműanyagok** esetében a 2015–2020-as időszak adatainak gyűjtése és elemzése még folyamatban van, és egységesített, elfogadott és uniós szintű trendszámítás nem lehetséges. A rendelkezésre álló adatok előzetes áttekintése azonban azt jelzi, hogy a műanyagszemét koncentrációja a legtöbb uniós partvonalon csökken, ami biztató jel. A harmonizált adatokat 2023-ban teszik közzé⁴⁴. A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv⁴⁵, az egyszer használatos műanyagokról szóló irányelv⁴⁶, a kikötői befogadólétesítményekről szóló irányelv⁴⁷ és a mikroműanyagokra vonatkozó kezdeményezések⁴⁸ végrehajtása is segít majd a következő, 2024-es jelentésben jobb képet alkotni a tengeri szemétről és értékelni a mikroműanyagokra vonatkozó célértéket. Ami a **hulladékot** illeti, a legfrissebb statisztikák szerint a teljes hulladékkezelés 2010 és 2020 között 4 %-kal csökkent⁴⁹. A **települési maradékhulladékot** illetően

⁴¹ COM(2020) 380, COM(2020) 381, COM(2021) 400, COM(2022) 488.

⁴² Lásd [itt](#).

⁴³ A részleteket lásd: COM(2021) 400, 2. melléklet.

⁴⁴ [JRC \(2013\)](#): „Guidance for the Monitoring of Marine Litter” (Iránymutatás a tengeri szemét megfigyeléséhez).

⁴⁵ További részletekhez lásd [itt](#).

⁴⁶ (EU) 2019/904 irányelv.

⁴⁷ (EU) 2019/883 irányelv.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12823-Microplastics-pollution-measures-to-reduce-its-impact-on-the-environment_hu

⁴⁹ [Eurostat: Hulladékkezelési statisztika hulladékkategóriák szerint](#).

2016 óta nem észlelhető jelentős változás⁵⁰. Ugyanakkor a csomagolási hulladék mennyisége az elmúlt 10 évben 19 %-kal nőtt. Más területekhez hasonlóan a korlátozott haladás fő oka a meglévő intézkedések végrehajtásának hiányossága és egyes szennyező források kezelésének elmulasztása. Emellett a veszélyes vegyi anyagok jelenléte egyes termékekben továbbra is akadályozza az anyagok újrafeldolgozását.

Ezzel szemben az uniós termelésből származó levegő- és vízszennyezés folyamatosan csökken, 2015-ben az EU kibocsátása a szennyező anyagtól függően 3 %⁵¹ és 26 %⁵² között csökkent. Az **EU teljes fogyasztási lábnyoma**⁵³, vagyis az anyaglábnym, valamint az ipar és a fogyasztók általi vegyianyag-felhasználás eddig viszonylag stabil, 2020-ban pedig vélhetően a Covid19-világjárvány miatt alacsonyabb volt. Az **anyaglábnym**, azaz az európai országok vállalkozásai, háztartásai és kormányai részéről történő felhasználás és beruházások által kiváltott, világszintű anyagkitermelés iránti kereslet igen magas, 2020-ban személyenként 13,7 tonnát tett ki. Összességében az uniós termeléshez és fogyasztáshoz kapcsolódó környezeti hatások magasak és nem fenntarthatóak: több esetben már most is jelentősen meghaladják a bolygónk tűrőképességéből az EU-ra eső részt⁵⁴. Ezért fontos jobban figyelembe venni az importált áruk környezeti hatásait és az EU-n kívülre irányuló „szennyezésexportot”. Ez releváns például az EU-n belüli és kívüli kitermelés kapcsán, tekintettel a kritikus nyersanyagok fontosságára az EU azon célja szempontjából, hogy növelje nyitott stratégiai autonómiáját és felgyorsítsa a zöld átmenetet. Egy másik mérlegelendő tényező a hulladékszállítás⁵⁵.

A Bizottság már dolgozik a fogyasztási és termelési rendszerek biztonságosabbá és fenntarthatóbbá tételén, főként a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv⁵⁶, (például a hulladékszállításra vonatkozó intézkedések, a fenntartható termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó javaslat, a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelv felülvizsgálata)⁵⁷ és a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv (pl. az ipari kibocsátásokra vonatkozó intézkedések), valamint az uniós biogazdasági stratégia keretében⁵⁸. További intézkedéseket is tervez, pl. a REACH-rendelet felülvizsgálatát vagy a „biztonságos és fenntartható tervezésű” vegyi és egyéb anyagok értékelését a vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia, valamint a zöld állításokra vonatkozó kezdeményezés keretében. Az anyag- és fogyasztási lábnyomra vonatkozó uniós módszerek és mutatók továbbfejlesztése, valamint bolygónk tűrőképességének határaival való összehasonlítása jobb rendszerszintű képet adhat.

⁵⁰ [EEA \(2022\)](#): „Reaching 2030’s residual municipal waste target – why recycling is not enough” (A települési maradék hulladék 2030-as célértékének elérése – miért nem elegendő az újrafeldolgozás).

⁵¹ A levegőbe történő ammóniakibocsátás.

⁵² A veszélyesebb kémiai növényvédő szerek használata.

⁵³ A fogyasztás és a hazai lábnyom 16 életciklus-értékelésen alapuló mutatón alapul (egyetlen pontszámként is elérhető), ezek célja a fogyasztás környezeti hatásainak számszerűsítése uniós és tagállami szinten. A részleteket lásd: [JRC \(2019\)](#) és [az életciklus-értékelés európai platformja](#).

⁵⁴ [JRC \(2020\)](#): „[Environmental sustainability of European production and consumption assessed against planetary boundaries](#)” (Az európai termelés és fogyasztás környezeti fenntarthatósága bolygónk tűrőképességének határai alapján).

⁵⁵ Lásd [itt](#).

⁵⁶ COM(2020) 98.

⁵⁷ COM(2021) 709, COM(2022) 142 és COM(2022) 677.

⁵⁸ COM(2018) 673/2 és SWD(2018) 431/2.

3. SZENNYEZŐANYAG-MENTESEGI HELYZETKÉP ÉS KILÁTÁSOK

E fejezet forrásai között jó néhány projekt és kezdeményezés szerepel, köztük a Bizottság által koordinált modellezési és előrejelzési tanulmányok (lásd alább). A modellezési forgatókönyvek a lehetőségekhez mérten figyelembe vették a jelenlegi és a javasolt uniós jogszabályok teljes körű végrehajtása esetén várható haladást. Az egyes helyzetképek azonban az alább hivatkozott konkrét kiadványokban dokumentált konkrét feltételezéseken és korlátokon alapulnak. A gyakorlat megállapításai a levegőminőségre, a vizek és a tengeri környezet tisztaságára, valamint a talaj tisztaságára vonatkozó helyzetképekként kerülnek bemutatásra.

3.1. Szennyezőanyag-mentesség és egészség

A levegő- és zajszennyezéssel kapcsolatos 2030-as kilátásokat az egészségügyi célértékek valószínű elérése alapján értékelték (vö. 2.1.).

A levegőminőségről szóló harmadik helyzetkép⁵⁹ megállapította, hogy a jelenlegi és a javasolt uniós jogszabályok teljes körű végrehajtása esetén az EU 2030-ra több mint 55 %-kal csökkentené a légszennyezés miatti korai elhalálozások számát 2005-höz képest. A környezeti levegő minőségéről szóló irányelv Bizottság által javasolt felülvizsgálata⁶⁰ nyomán valószínű, hogy 2030-ra a 2005-ös szinthez képest több mint 70 %-os csökkentés érhető el. A várt előrejelzések megvalósulásának biztosításához azonban fontos a meglévő jogszabályok teljes körű végrehajtása. Hasonlóan fontos, hogy a közelmúltban előterjesztett szakpolitikai javaslatokat, különösen a gépjárművek kibocsátási előírásaira (Euro 7) és az ipari kibocsátásokra vonatkozó javaslatot (amely kiterjeszti az ipari kibocsátásokról szóló irányelv hatályát a nagygazdaságokra, és várhatóan jelentős hatással lesz az ammóniakibocsátás csökkentésére), valamint az „Irány az 55 %!” és a REPowerEU szerinti kezdeményezéseket a javasolt törekvési szintek fenntartásával mihamarabb elfogadják.

A **zajszennyezést** illetően az EU 2002 óta számos konkrét jogszabályt hozott⁶¹, de egyelőre valószínűtlennek tűnik, hogy a közlekedési zajártalom által érintettek számának 2030-ig (2017-hez képest) 30 %-kal történő csökkentésére vonatkozó szennyezőanyag-mentességi célérték elérhető. Az aktuális becslések szerint ez a szám 2030-ig nem fog 19 %-nál nagyobb mértékben csökkenni, hacsak nemzeti, regionális és helyi szinten komoly kiegészítő intézkedések nem születnek, illetve hacsak az összes releváns közlekedési ágazatra kiterjedő megerősített uniós fellépés a zajszennyezés további jelentős csökkenését nem eredményezi. A céltól való távolság azonban tovább csökkenthető, ha a tagállamok megerősítik intézkedéseiket. Ez magában foglalná többek között a közlekedés szigorúbb zajvédelmi szabályozását és annak végrehajtását⁶², például a járművek és működésük javítását, valamint a városi közúti forgalom és sebességhatárok

⁵⁹ COM(2022) 673.

⁶⁰ A levegőminőségi előírásoknak a WHO iránymutatásaival való szorosabb összehangolására irányuló javaslatok. A részleteket lásd: COM(2022) 542.

⁶¹ Különösen a környezeti zajról szóló 2002/49/EK irányelv, de konkrét forrásjogszabályok is, például a közúti zajra vonatkozó 540/2014/EU rendelet, az (EU) 2019/2144 rendelet, a vasúti zajra vonatkozó 1304/2014/EU rendelet vagy a légi járművek zajára vonatkozó 598/2014/EU rendelet.

⁶² Pl. lásd: [NEMO projekt](#).

jelentős csökkentését⁶³. Ez utóbbit számos város már most is tervezi éghajlati és levegőminőségi intézkedéseinek részeként.

3.2. Szennyezőanyag-mentesség és biológiai sokféleség

A levegő, a víz és a tengeri környezet tápanyagszennyezésével kapcsolatos 2030-as kilátásokat a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, a tápanyagokra vonatkozó célok elérésének valószínűsége alapján értékelték (vö. 2.2.). A növényvédő szerek, az antimikrobiális szerek és a talajszennyezés tekintetében e szakaszban nem történt értékelés, mivel nem álltak rendelkezésre sem megfelelő adatok, sem modellek.

A levegőminőségről szóló harmadik helyzetkép még aggasztóbbnak találta a helyzetet. A jelenlegi és a javasolt uniós szakpolitikák nem tűnnek elégségesnek ahhoz, hogy az EU 2030-ra 2005-höz képest 25 %-kal csökkentse a légszennyezés által veszélyeztetett uniós ökoszisztémák területét. A környezeti levegő minőségéről szóló irányelvek közelmúltban javasolt felülvizsgálatának végrehajtásával azonban ez a célérték elérhető lenne.

A legnagyobb aggodalomra okot adó terület továbbra is a mezőgazdaságból származó ammóniakibocsátás, és e téren sokkal nagyobb további csökkentési erőfeszítésekre van szükség, azok sikere pedig nagymértékben függ az ipari kibocsátásokról szóló új irányelv bevezetésétől és végrehajtásától, valamint a tagállamok által a közös agrárpolitika (KAP) szerinti stratégiai tervekben javasolt, szennyezéssel kapcsolatos intézkedések tényleges bevezetésétől.

A vizek és a tengerek tisztaságáról szóló helyzetkép⁶⁴ szerint az elfogadott tápanyag-célértékek és az uniós szinten eddig javasolt kiegészítő intézkedések nem feltétlenül elegendők ahhoz, hogy a tápanyagszennyezés hatásait az európai tengerek minden részén megszüntessék. A levegőszennyezési forgatókönyvekhez hasonlóan a tápanyag-kibocsátás csökkenése is nagyban függ a releváns környezetvédelmi jogszabályok (pl. a nitrátirányelv, a víz-keretirányelv és a vízszennyezésre vonatkozó egyéb jogszabályok, köztük az ipari kibocsátásokról és a települési szennyvízről szóló felülvizsgált irányelvek) végrehajtásától és érvényesítésétől. Az új KAP keretében elfogadott intézkedések hozzájárulhatnak ehhez. A helyzetképet a tápanyagokra vonatkozó (a nitrogén- és a foszforszennyezést vizsgáló) integrált elemzés támasztja alá, amely azt jelzi, hogy a jelenlegi intézkedésekkel elérhető haladás, de a tagállamoknak további lépéseket kell tenniük, ha el akarják érni 2030-ra a környezetbe jutó tápanyagvesztés kapcsán kitűzött célértéket. A **készülő integrált tápanyag-gazdálkodási cselekvési terv** a tápanyag-felhasználás hatékonyságának javítására és a környezeti veszteségek csökkentésére irányuló további uniós szintű szakpolitikai intézkedéseket, valamint a tápanyagok visszanyerésének és újrafeldolgozásának előmozdításához szükséges új technikákat és intézkedéseket fog megvizsgálni. Emellett a Horizont Európa támogatni fogja a különböző forrásokból származó tápanyag-kibocsátás korlátozását és a tápanyagáramlás biztonságos ökológiai határok közé szorítását célzó rendszerszintű megközelítéseket, például a mezőgazdasági terméknövelő anyagok gazdálkodásának javítását a regionális körülményeket figyelembe véve. Elemezni fogja továbbá a hulladék

⁶³ További részleteket a környezeti zajról szóló irányelv végrehajtásáról hamarosan megjelenő jelentés tartalmaz majd.

⁶⁴ [JRC \(2022\): „Szennyezőanyag-mentességi helyzetkép”.](#)

csökkentésének lehetőségeit az élelmiszerlánc mentén és a társadalmi változások (például az étrend, illetve a termelés és a fogyasztás változásainak) segítő szerepét.

A **talajról szóló helyzetkép** a kidolgozás korai szakaszában van. Az uniós talajvédelmi stratégia és az Európai Talajmegfigyelő Intézet (EUSO)⁶⁵ keretében megkezdett munkának része a jövőbeli szennyezési tendenciák előrejelzését lehetővé tevő modellezési eszközök fejlesztése. Emellett az „európai talajmegállapodás”⁶⁶ nevű uniós küldetés a talajegészség előmozdítására és helyreállítására irányuló pályát jelöl ki, többek között az európai talajmegfigyelés kiterjesztése és harmonizálása útján.

3.3. Szennyezőanyag-mentesség és körforgásos gazdaság

A 2030-as fogyasztási és termelési helyzetkép vizsgálta a műanyagszennyezést és -fogyasztást, de a kapcsolódó célértékekre vonatkozóan nem végzett értékelést (vö. 2.3.).

A vizekről és a tengerekről szóló helyzetkép a földközi-tengeri **műanyagszennyezés** modellezését is vizsgálta. 2030-ra az egyszer használatos műanyagokra vonatkozó intézkedések várhatóan csak 14 %-kal csökkentik a földközi-tengeri szemét (mind az úszó, mind a parti szemét) teljes mennyiségét. Az uniós célérték elérése érdekében nagyobb hangsúlyt kell helyezni a műanyagszennyezés határokon átnyúló dimenziójára⁶⁷. Egy másik értékelés a fogyasztási lábnyomra vonatkozó tágabb kitekintés részeként vizsgálta a **fogyasztás** édesvízi toxicitásra gyakorolt **hatásait**⁶⁸. Előrejelzése szerint az uniós fogyasztás környezeti hatásai 2030-ig tovább fognak növekedni, és továbbra is túl fogják lépni bolygónk tűrőképességének határait⁶⁹, többek között az édesvízi ökototoxicitás tekintetében⁷⁰.

3.4. Szennyezőanyag-mentesség és előrejelzés

Az **előrejelzés** és a **kilátások feltérképezése**⁷¹ feltárta, hogy az aktuális társadalmi trendek és átalakulások, pl. a fokozódó digitalizáció és dekarbonizáció⁷² hatással lesznek a szennyezésre. Ezek az átalakulások egészségügyi és környezeti előnyökkel járhatnak,

⁶⁵ Lásd [itt](#).

⁶⁶ Lásd [itt](#).

⁶⁷ Szerephez juthatnak civil tudományos megközelítések, például az EU óceánok és vizek helyreállítására irányuló küldetése, amely támogatja a „Műanyag-kalózkodás” kezdeményezés uniós szintű bevezetését, hogy Európa-szerte bevonja és felhatalmazza a fiatalokat a folyók, partok és tengerek műanyagszennyezésének figyelésére és kezelésére.

⁶⁸ A JRC fogyasztási és hazai lábnyoma alapján, lásd [itt](#).

⁶⁹ [JRC \(2020\): „Environmental sustainability of European production and consumption assessed against planetary boundaries” \(Az európai termelés és fogyasztás környezeti fenntarthatósága bolygónk tűrőképességének határai alapján\).](#)

⁷⁰ JRC (2022): „Consumption Footprint: assessing the environmental impacts of EU consumption, European Commission” (Fogyasztási lábnyom: az uniós fogyasztás környezeti hatásainak értékelése, Európai Bizottság), JRC126257.

⁷¹ A modellezésen alapuló helyzetképekkel szemben az előrejelzés a fejlemények előrejelzése érdekében a strukturált és kollektív intelligencia felhasználásával vizsgálja, jelzi előre és alakítja a jövőt. Lásd: [2021. évi FORENV-jelentés](#) és [összefoglaló jelentés](#), valamint [COM\(2022\) 289](#).

⁷² Pl. mindent átható digitális eszközök és életmódok, lakó- és munkahelyeink átalakulása, új szennyezés-megfigyelési és adatgyűjtési módszerek, élő épületek és új építőanyagok, illetve az élelmiszerrendszerek többrétű forradalma.

különösen akkor, ha a szennyezőanyag-mentességi célkitűzés szabja meg az irányukat. A körforgásos technológiákra és üzleti modellekre vonatkozó, előkészítés alatt álló ipari technológiai ütemterv például azt jelzi, hogy a kutatásnak foglalkoznia kell a körforgásosság és a szennyezőanyag-mentesség közötti szinergiákkal és kompromisszumokkal. Ezek a kialakulóban lévő tendenciák, valamint a folyamatban lévő zöld és digitális átállások utat nyithatnak egy fenntarthatóbb Európa felé, ám sikerük a társadalmi-gazdasági helyzet függvénye.

4. FŐ KÖVETKEZTETÉSEK

Ez a szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló integrált jelentés ismét hangsúlyozza, hogy a **három párhuzamos környezeti válság – a szennyezés, az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése – sok szálon összefonódik**. A tiszta, körforgásos és klímasemleges gazdasági modell felé való elmozdulás egyre sürgetőbbé válik mind az EU, mind a világ többi része számára.

Az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és a **Covid19-világjárványból való kilábalás** által okozott **jelenlegi gazdasági és energiaválság** az egész EU-ban hatással van az emberek életére. A szennyezés csökkentését és visszaszorítását célzó egyes intézkedések az ellátási lánc zavarai miatt⁷³ vallanak kudarcot, ami rövid távon sokkal nehezebbé teszi a haladást a szennyezéscsökkentés terén. Közép- és hosszú távon azonban megkísérelhetjük megtalálni annak módját, hogy az aktuális kihívásokat átalakítsuk a szennyezés kezelésének lehetőségeivé. A szennyezés csökkentéséhez például az a közös akarat is hozzá fog járulni, hogy a tiszta, megújuló energiaforrások kiépítésének jelentős gyorsításával növeljük az EU nyitott stratégiai autonómiáját.

Nyilvánvaló, hogy a bolygó válságának kezelését célzó **globális együttműködés** egyre intenzívebbé válik. Az **EU-nak részt kell vennie a globális megoldásban**, mivel túl magas a szennyezési lábnyoma⁷⁴. A **szennyezési szintek közötti egyenlőtlenségek** is nagyok, ami a társadalom legkiszolgáltatottabb rétegeit hátrányosan érinti. Az EU ambiciózus eredményeket sürget a biológiai sokféleséggel kapcsolatos globális stratégiával foglalkozó COP15-tárgyalásokon és az ENSZ víz évtizedéről szóló, 2023. márciusi konferenciáján, és dolgozik a műanyagokról szóló globális megállapodás előkészítésén.

E jelentés a **„Pályamodellek a tisztább európai levegő, víz és talaj felé”** kiindulási pontja. A bizonyítékok meggyőzőek, csakúgy, mint a kihívások és lehetőségek. Összességében a szennyezettség szintje több területen is csökken, pl. visszaszorulóban van a levegőszennyezés vagy a növényvédő szerek által okozott szennyezés. Más szennyezési problémák ugyanakkor továbbra is fennállnak, pl. a zaj, a tápanyagszennyezés vagy a településhulladék-keletkezés tendenciái az elmúlt években meglehetősen stabilak voltak. Ezek esetében nem garantált a 2030-as szennyezőanyag-mentességi célértékek elérése. Ezért **gyorsítani kell a zöld és digitális átállást** ahhoz,

⁷³ Pl. azon vegyi anyagok hiánya, amelyeket a szennyezett levegő vagy víz tisztításhoz használnak (pl. ammónia- vagy karbamid alapú termékeket használnak a dízelmotoros járművek NO_x-kibocsátásának csökkentésére, a szennyvíztisztításhoz pedig vassók, sósav vagy kénsav szükségesek).

⁷⁴ Lásd: [EEA 1/2020. sz. jelentése](#) „A bolygónk határain belül él-e Európa?”.

hogyan az EU teljesíteni tudja ezeket a 2030-as célértékeket. A maga részéről a Bizottság a 2021–2024-es időszakra bejelentett mind a 33 intézkedést⁷⁵ vagy megvalósította, vagy most végzi.

A szennyezőanyag-mentesség fokozatos eléréséhez jelenleg az alábbiakra van a legnagyobb szükség:

1. a **társjogalkotók megállapodása a kulcsfontosságú jogalkotási javaslatokról;**
2. a **döntő fontosságú uniós jogszabályok fokozott végrehajtása** helyi, nemzeti és határokon átnyúló szinten⁷⁶; és
3. a **globális kezdeményezések előmozdítása, a harmadik országok erőfeszítéseinek támogatása.**

A jelentés emellett számos hiányosságot is feltárt, például a rendelkezésre álló legfrissebb adatok jobb megosztásának és felhasználásának szükségességét. A Bizottság az Európai Környezetvédelmi Ügynökséggel (EEA) együtt foglalkozik majd a feltárt ismeret- és adathiányokkal (pl. a talajszennyezés terén) annak érdekében, hogy 2024-re egy még átfogóbb jelentést készítsen.

5. KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló első jelentés az uniós szennyezőanyag-mentességi célkitűzés felé tett haladás nyomon követéséhez biztosít kiindulópontot. Könnyen elérhető bizonyítékokból összeállítja a szennyezésből származó főbb veszélyek és a főbb szennyező források első uniós szintű, integrált és magas szintű áttekintését. Hozzájárul az európai zöld megállapodás és a 8. környezetvédelmi cselekvési program kapcsán 2023 végéig benyújtandó első eredményjelentéshez. A szennyezés egyes válfjaira vonatkozó szakaszok többségében részletes információkat ad pl. a levegő-, a -víz- és tenger-, a vegyi és a zajszennyezésről. Rámutat továbbá néhány olyan hiányosságra, amelyeket 2024-ig célzott módon kell kezelni.

A jelentés különösen azt emeli ki, hogy továbbra is jelentős ismeret- és adathiányok vannak egyes területeken, pl. a talajszennyezéssel és a figyelmet igénylő, újonnan felmerülő kérdésekkel kapcsolatban. Ezen adathiány kezelését jelentősen segíthetik az Unió Föld-megfigyelési rendszere (Kopernikusz) által biztosított űradatok, szolgáltatások és alkalmazások. A jelentés következő kiadásait a folyamatban lévő és tervezett kutatás és innováció is támogatni fogja⁷⁷. A további javítandó területek közé tartozik az adatok elérhetősége és időszerűsége, valamint a szennyezéssel kapcsolatos tudás menedzsmentjének hatékonysága és eredményessége (pl. a jelentéstétel észszerűsítése, a

⁷⁵ Lásd: a szennyezőanyag-mentességi [fellépés nyomon követése](#).

⁷⁶ A Technikai Támogatási Eszköz (az (EU) 2021/240 rendelet) útján a Bizottság – kérés esetén – támogatja a tagállamokat a reformok megtervezésében és végrehajtásában számos szakpolitikai területen, többek között a levegő-, a talaj- és a vízszennyezés kezelése, a biológiai sokféleség csökkenése elleni küzdelem és a körforgásos gazdaságra való áttérés támogatása terén.

⁷⁷ A példákat lásd a [Horizont-jelentésben](#).

civil tudomány támogatása és a digitális eszközök jobb kihasználása révén). Számos kezdeményezés már folyamatban van vagy tervbe van véve, például az „egy anyag, egy értékelés” megközelítés⁷⁸ vagy a vízszennyező anyagok jegyzékére vonatkozó közelmúltbeli javaslatok⁷⁹ keretében.

A Bizottság és az EEA vezető szerepet fog játszani annak biztosításában, hogy a szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréssel és helyzetével foglalkozó keret hatóköre, minősége, időszerűsége és megbízhatósága minden egyes kiadással javuljon⁸⁰. Ezen túlmenően az Európai Vegyianyag-ügynökség és az EEA közösen végzi a vegyi anyagokra vonatkozó mutatók egyedi keretrendszerének kidolgozását, amely a következő jelentésbe fog beépülni.

Külön munkára lesz szükség a szennyezési hatások bemutatásának és vizuális megjelenítésének további javításához is, többek között a különböző bizonyítékok egyesítése és összesítése útján a kommunikációs erőfeszítések jobb támogatása érdekében. Emellett a szakpolitikai döntéshozatal jobb támogatása érdekében erősíteni kell az előrejelzési kapacitást a levegő, a víz, a tengerek és különösen a talaj esetében.

Ezen erőfeszítések a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv kilenc kiemelt területét is támogatni fogják, mivel a jobb megfigyelés és képalkotás segíti az egészségügyi egyenlőtlenségek azonosítását, javítja a termékekből és épületekből származó szennyezés mértékének megértését, és lehetővé teszi a szennyezés nyomon követésére alkalmas digitális megoldások jobb használatát. A szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréséről és helyzetéről szóló részletes és megbízható jelentések a globális szennyezés felméréséhez is hozzájárulnak, mivel lehetővé teszik konkrét városok és régiók vizsgálatát azok szennyezőanyag-mentesség felé tett haladásának meghatározásához.

A Bizottság felkéri az uniós intézményeket, a tagállamokat, a vállalkozásokat, a nem kormányzati szervezeteket, a tudományos köröket és más érdekelt feleket, hogy adjanak visszajelzést ezen, a szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréseiről és helyzetéről szóló első jelentésről⁸¹. A Bizottság igénybe veszi majd a szennyezőanyag-mentesség érdekelt feleinek platformját is, amelyet a Régiók Bizottságával együttműködésben hozott létre, hogy segítse a szennyezőanyag-mentesség figyelemmel kíséréseiről és helyzetéről szóló, 2024-ben esedékes második jelentés elkészítését.

A jelentés következő kiadása számba veszi majd az elért kezdeti eredményeket, felvázolja a 2030-as szennyezőanyag-mentességi célértékek elérésének kilátásait a 2050-re megvalósítandó szennyezőanyag-mentességi elképzeléssel összhangban, és ezzel hozzájárul a 8. környezetvédelmi cselekvési program monitoring keretének 2024-ben esedékes féldícs felülvizsgálatához.

⁷⁸ Tervei szerint a Bizottság egyszerűsíti a vegyi anyagokra vonatkozó információk áramlását az érintett uniós ügynökségek felé, és ezeket az információkat újrafelhasználhatóvá teszi, többek között a mutatók keretéhez (lásd: „[Ossza meg velünk véleményét!](#)”).

⁷⁹ COM(2022) 540.

⁸⁰ A részletekhez lásd: [SWD\(2021\) 141](#).

⁸¹ Az érdekelt felek a fent említett jelentésben szereplő kilenc kiemelt témakör köré épülő, folyamatban lévő Horizont 2020 és Horizont Európa projektekre is támaszkodhatnak ahhoz, hogy az új ismeretek és eredmények használatával segíthessék a polgárok, a hatóságok és az ipar problémáinak megoldását.